

Een beter en eerlijker pensioen

Hans van Meerten

Mei 2026

wetenschappelijk
bureau nsc

1. Inleiding

Met de invoering van de Wet toekomst pensioenen is een van de grootste naoorlogse hervormingen van het Nederlandse stelsel van sociale zekerheid en volksverzekeringen in gang gezet. De stelselwijziging werd groots aangekondigd met statements zoals 'iedereen gaat erop vooruit'¹. Nu de eerste fondsen zijn begonnen met het invaren van de bestaande pensioenen en het optuigen van het nieuwe stelsel blijkt de werkelijkheid weerbarstiger. Uit eerdere onderzoeken van het Wetenschappelijk Bureau NSC blijkt bijvoorbeeld dat het overgrote deel van de pensioenfondsen geen ambities en beleid heeft om koopkrachtbehoud veilig te stellen voor toekomstige gepensioneerden². Dit rapport zal zich daarentegen richten op de rol die aanstaande Europese wet- en regelgeving kan spelen om de doelstellingen van goed bestuur, transparantie en daarmee koopkrachtige pensioenen te verwezenlijken die naar voren komen uit de eerdere publicaties van het Wetenschappelijk Bureau NSC.

Eind 2025 verschenen er de volgende pensioenvoorstellen van de Europese Commissie (EC) die van groot belang zijn voor Nederland. Kort gezegd betreft dit voorstellen voor de herziening van Europese en dus Nederlandse pensioeninstellingen voor zowel de 2^e arbeidsgerelateerde en de 3^e individuele pijler. Het betreft:

- *Mededeling van de Commissie over het versterken van het vermogen van de sector aanvullende pensioenen in de EU om het pensioeninkomen te verbeteren en langetermijnkapitaal aan de EU-economie te verstrekken;*
- *Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de richtlijnen (EU) 2016/2341 en 2016/97 met betrekking tot het versterken van het raamwerk voor bedrijfspensioenvoorziening (IORP);*
- *Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2019/1238 inzake het Pan-Europees Persoonlijk Pensioenproduct (PEPP);*
- *Aanbeveling van de Commissie over pensioentrackingsystemen, pensioendashboards en automatische aansluiting bij aanvullende pensioenregelingen.*

Deze voorstellen maken deel uit van de bredere 'Supplementary Pensions Package' binnen de 'Savings and Investments Union'-strategie.³ De kernambitie van de voorstellen is om aanvullende en individuele pensioenen aantrekkelijker, toegankelijker en efficiënter te maken.

Belangrijke doelstellingen hierbij zijn: meer investeringen in langetermijngroei, hogere standaarden voor transparantie en consumentenbescherming, en vereenvoudiging van waardeoverdrachten en informatieverstrekking. Het geheel is ook gericht op het oplossen van het 'pension gap'-probleem in een vergrijzende EU, waarbij aanvullende pensioenen en individuele pensioenen beter moeten aansluiten op de 1^e pijler (in Nederland de AOW).

¹ [FNV-voorzitter over nieuwe pensioenwet: iedereen gaat erop vooruit | NPO Radio 1](#)

² Bets, H. (2025). Koopkrachtbehoud in de Wet toekomst pensioenen. Wetenschappelijk Bureau NSC.

³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ganda_25_2739

In dit rapport zullen enkele artikelen uit met name de IORP besproken en becommentarieerd worden waar in Brussel extra op moet gelet.⁴ Aan de hand hiervan kunnen aanpassingen, aanscherpingen en verbeteringen worden doorgevoerd om de Nederlandse pensioenen in Europa te verbeteren met een grotere nadruk op eigenaarschap, transparantie en goed bestuur. Dit zal gepensioneerden en beleidsmakers vervolgens in staat stellen om meer op koopkracht gericht beleid te voeren.

1. De deelnemer centraal

Vooropgesteld: in alle voorstellen moet het individu centraal staan. De Europese voorstellen en blik op pensioenen doen dit meer dan de Nederlandse wetgeving, waar, bijvoorbeeld, nagenoeg alle rechtsbescherming bij de transitie uit de wetgeving zijn geschreven, de deelnemer geen rechten aan het UPO kan ontlenen en waar de organisatie van een pensioenfonds niet aansluit bij de eisen omtrent onafhankelijkheid. In dit opzicht kunnen de Europese voorstellen verbetering brengen in de positie van de Nederlandse pensioenspaarder door pensioenrechten duidelijker te bezien vanuit het eigendomsrecht.

Dit sluit aan bij eerdere publicaties⁵ hierover. Hierin wordt, kort gezegd, gepleit voor meer transparantie, consumentenbescherming, rechtsbescherming en de erkenning van pensioen-rechten als fundamenteel eigendomsrecht.

Tegelijkertijd bestaat er veel kritiek op de Europese Unie. Veel mensen vragen zich terecht af hoe we onze pensioenen veiligstellen binnen een steeds verder integrerend Europa. Die zorg leeft breed: men vreest dat toenemende Europese bemoeienis leidt tot meer bureaucratie en minder nationale zeggenschap over ons pensioenstelsel. Daarnaast bestaat de angst dat Europese regels pensioenfondsen steeds meer zullen sturen richting politiek gewenste investeringen – bijvoorbeeld in Europese industriepolitiek of verduurzaming – in plaats van investeringen die primair gericht zijn op het behalen van zo hoog mogelijk rendement voor huidige en toekomstige gepensioneerden.

Juist daarom is het belangrijk om kritisch te kijken naar de Europese wetgeving rondom pensioenen. Daarbij staat de vraag centraal hoe Europese regelgeving, zoals IORP en PEPP, zo kan worden ingericht dat zij niet leidt tot ongewenste politisering of bureaucratisering van pensioenen, maar juist helpt om transparantie, bescherming van deelnemers en goed pensioenbestuur te versterken.

In het IORP-voorstel staat:

'Het voorstel respecteert de grondrechten en neemt de beginselen in acht die zijn erkend in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, met name het recht op bescherming van persoonsgegevens, het eigendomsrecht, de vrijheid van ondernemerschap en het beginsel van gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Het draagt

⁴ Over de IORP en de PEPP valt uiteraard veel meer te zeggen. Ik verwijs naar mijn handboek: <https://www.elgaronline.com/edcollbook/book/9781802200225/9781802200225.xml>

⁵ Zie met name: 'Protection of EU Consumers Vis - À - Vis Pension Products: the Dutch Case: Towards a New Regime': <https://www.bol.com/nl/nl/p/protection-of-eu-consumers-vis-a-vis-pension-products-the-dutch-case-towards-a-new-regime/9300000182359187/>

bij tot de verwezenlijking van de doelstellingen van artikel 38 van het Handvest, dat voorziet in een hoog niveau van consumentenbescherming.'

Dit biedt een duidelijke verankering van grondrechten die op ons pensioen van toepassing zijn.

Het is dan ook te betreuren dat Nederland, de pensioenfederatie⁶, het Verbond van Verzekeraars⁷, maar ook de Europese pensioenkoepel en de Europese werkgevers tegen veel van de Europese voorstellen zijn⁸. Enerzijds geven deze organisaties en lobbygroepen aan een voorstander te zijn van het versterken van de 2^e pijler in heel Europa (c.q. het via de werkgever opgebouwde pensioen), maar hebben anderzijds wel moeite met de artikelen uit met name de IORP-richtlijn die dit vergemakelijken en beter verankeringen. Dit is onterecht en contraproductief voor wie een goed functionerend 2e pijler stelsel in Nederland wil behouden en in andere Europese landen wil opbouwen.

2. Artikelen

In dit hoofdstuk zullen een aantal artikelen in de nieuwe IORP-richtlijn worden nagelopen en becommentarieert die van doorslaggevend belang zijn om de hierboven beschreven verbeteringen te realiseren. Naast uitleg en commentaar zal ook per artikel aan worden gegeven of het raadzaam is deze (gewijzigd) te behouden in de definitieve Europese pensioenregels waar nu aan gewerkt wordt.

- *IORP Artikelen*

I. **Concept artikel 21 lid 7**, dat luidt:

'Indien er sprake is van een potentieel of feitelijk belangenconflict dat voortvloeit uit de relatie tussen de IBPV en een dienstverlener van de IBPV, schrijven de lidstaten voor dat de personen die de IBPV daadwerkelijk besturen, onafhankelijke besluiten nemen die uitsluitend in het belang zijn van de deelnemers en pensioengerechtigden.'

Toelichting

Deze bepaling kan van grote invloed zijn op de besturen van Nederlandse pensioeninstellingen. Om een voorbeeld te noemen, de constructie ABP/APG waar ABP het eigendom heeft over APG, lijkt hiermee onhoudbaar. Dat geldt ook voor PFZW/PGGM. Deze constructies stonden sowieso al op gespannen voet met EU-jurisprudentie.⁹

6

<https://pensioenfederatie.nl/wp-content/uploads/2026/02/Position-paper-IORP2-Pensioenfederatie.pdf>

7

<https://www.verzekeraars.nl/media/54kmxls/2026-04-24-position-paper-europees-aanvullend-pensioenpakket.pdf>

⁸ <https://pensioenpro.nl/verbond-herziening-iorp-2-slecht-uitvoerbaar-voor-ppi/>

⁹ https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3350970.

Een model, zoals in Nederland, waar het pensioenfonds gekenmerkt wordt door belangverstrengeling en dubbele petten¹⁰ is niet in het belang van de verplichte Nederlandse pensioenspaarder.

Een 'vertrekpremie' van 1 miljoen euro pensioengeld aan een APG-medewerker, bijvoorbeeld, valt maatschappelijk niet uit te leggen.¹¹ Waarom een Nederlandse pensioeninstelling hiermee moeite kan hebben, zie ik niet vanuit het belang van de deelnemer.

Advies

Behoud deze bepaling.

II. Concept **artikel 37 lid 1 onder (g)**, dat luidt:

'indien de deelnemers een beleggingsrisico dragen of beleggingsbeslissingen kunnen nemen, informatie over de resultaten die de beleggingen van de pensioenregeling in het verleden hebben behaald over ten minste de afgelopen tien jaar, of alle jaren waarin de pensioenregeling is uitgevoerd indien dat minder dan tien jaar is;'

Toelichting

Nederland was altijd van mening dat deze bepaling niet van toepassing is op Nederlandse uitkeringsovereenkomsten, 'aangezien daar geen sprake is van een beleggingsrisico van voldoende betekenis en (gewezen) deelnemers geen beleggingsbeslissingen kunnen nemen.'¹² Uiteraard kan daar anders over worden gedacht want ook *de facto* droegen de deelnemers de risico's van de regeling.¹³ Onder de nieuwe pensioenregeling, die premieregelingen zijn, is dat ook *de iure* het geval. Om dit veilig te stellen moet deze bepaling ook op de nieuwe 'Sociale Premie Regeling' van toepassing worden verklaard.

Advies

Behoud de bepaling.

III. Concept **artikel 41bis lid 1** luidt:

'1. De lidstaten zorgen ervoor dat IBPV's hun prestaties regelmatig toetsen aan benchmarks die hun bevoegde autoriteit overeenkomstig lid 4 heeft vastgesteld. De lidstaten zorgen ervoor dat een IBPV die vaststelt dat haar prestaties wezenlijk afwijken

¹⁰ Zie voor details: H. van Meerten, *Ons Pensioen, Ons Geld*. Amsterdam: Bertram & de Leeuw, 2025.

¹¹

<https://www.ewmagazine.nl/economie/achtergrond/2026/05/apg-pensioenfonds-tegenvallende-rendementen-600-miljard-111193w/>

¹²

https://www.eerstekamer.nl/eu/overig/20170413/transponeringstabel_implementation/f=/vkdhfszi17zn.pdf

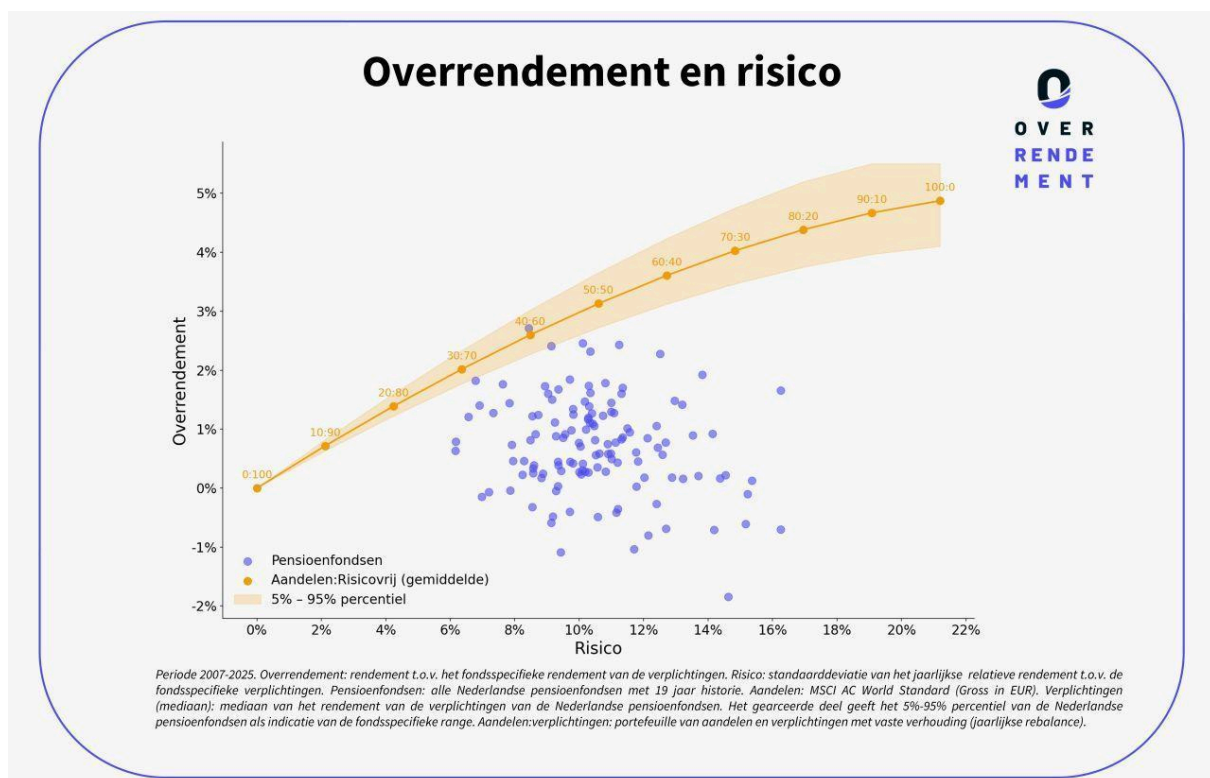
¹³ https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3354549

van de toepasselijke benchmark, haar bevoegde autoriteit daarvan onverwijld in kennis stelt en bewijsstukken indient die aantonen dat de kosten en lasten van de regeling gerechtvaardigd en evenredig zijn en dat de regeling in overeenstemming is met de risicotolerantie van de deelnemers en pensioengerechtigden.

Toelichting

De Nederlandse pensioenfederatie wil deze verplichting schrappen.¹⁴ Dat is zorgwekkend. Uit het overzicht van 'Overrendement'¹⁵ blijkt dat pensioenfondsen al 19 jaar (!) onderpresteren.

Het is niet langer uit te leggen (als dat het ooit al was) dat pensioenfondsen hun eigen benchmark kiezen zodat ze gunstig voor de dag komen. Terwijl ze al 19 jaar lang onderpresteren. Alleen APG verloor al in 2025 rond de € 20 miljard, en maakte een negatief rendement van 1,6 op een vermogen van rond de € 600 miljard.¹⁶ Het kiezen van eigen benchmark vormt mijns inziens ook een misbruik van de machtspositie, zoals reeds door het EU

¹⁴

<https://pensioenfederatie.nl/wp-content/uploads/2026/02/Position-paper-IORP2-Pensioenfederatie.pdf>

¹⁵ www.overrendement.nl

¹⁶ Elsevier, 9 mei, 2026, 'Het Pensioendrama APG'.

Hof vastgesteld in de *Albany* zaak uit 1999 (!).¹⁷ De verplichtstelling aan een pensioenfonds is goorloofd, maar slechts onder zeer strikte voorwaarden. Interessant is het daarbij de Advocaat-Generaal¹⁸ in de zaak te citeren:

'465. In de onderhavige zaken scheppen de vrijstellingsrichtlijnen een kader waarbinnen alle drie de beslissende kenmerken, te weten belangenconflict, discretionaire bevoegdheid en uitsluitend marginale rechterlijke toetsing, zich voordoet. Ik concludeer dan ook, zonder dat stelling behoeft te worden genomen over de nieuwe versie van de vrijstellingsrichtlijnen, dat de Nederlandse regels voor het discretionair verlenen van individuele vrijstellingen in strijd zijn met de artikelen 90, lid 1, en 86.'

Dit lijkt mij ook te gelden voor het kiezen van een eigen benchmark. Het roept ook vragen op over het Nederlandse toezicht op verplichte pensioenfondsen. Jarenlang verplicht deelnemen aan een onderpresterend pensioenfonds is simpelweg niet uit te leggen.

Advies

Behoud de bepaling.

IV. Concept **Artikel 38 lid 6 IORP** luidt:

'Het formaat en de structuur van het pensioenoverzicht worden aan deelnemers en pensioengerechtigden verstrekt in een op EU-niveau gestandaardiseerd formaat, waarbij ook rekening wordt gehouden met de kenmerken van verschillende soorten pensioenregelingen.'

Ook dit wil de pensioenfederatie, maar ook het verbond van verzekeraars, schrappen. Officieel omdat een EU UPO niet aansluit bij de Nederlandse situatie en Europa dan gedetailleerde informatie oplegt. Echter, ik denk dat de werkelijke reden is dat dit de Nederlandse praktijk doorkruist. In Nederland is de UPO een vrijblijvend document waar je geen rechten kan aan ontlene en waar kennelijk niemand verantwoordelijk is als er grove fouten worden gemaakt.¹⁹ De EU UPO kan hier verandering in aanbrengen.

Advies

Behoud de bepaling en voeg duidelijk toe dat de deelnemer rechten kan ontlene aan een EU UPO.

V. Concept **artikel 44 bis** luidt:

1. *De lidstaten zorgen er, rekening houdend met de aard van de pensioenregeling, voor dat elke IBPV waaraan op hun grondgebied vergunning is verleend, altijd eerlijk, billijk en professioneel en in het belang is van haar deelnemers en pensioengerechtigden handelt. Die belangen omvatten de doelstelling om op lange termijn een toereikend, risicogecorrigeerd en kostenefficiënt rendement te bieden, in overeenstemming met het langetermijnkarakter van pensioenverplichtingen.*

¹⁷ C-67/96.

¹⁸

<https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/document/C/1996/C-0067-96-00000000RP-01-P-01/CONCL/4438-1-NL-1-pdf>

¹⁹ <https://deepink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:RBDHA:2025:9694>

2. De lidstaten zorgen ervoor dat IBPV's waarborgen invoeren, met inbegrip van richtsnoeren om aspirant-deelnemers, deelnemers en pensioengerechtigden te ondersteunen wanneer zij beslissingen nemen over de opties waarover zij beschikken, en hen informeren over de mogelijke gevolgen van hun besluiten.

Toelichting

Dit artikel regelt een Europese zorgplicht. In Nederland bestaat in de Pensioenwet uiteraard al een zorgplicht.²⁰ Maar ook hier maakt de pensioenfederatie zich 'zorgen over de verplichting om deelnemers te informeren over de gevolgen van hun beslissingen':

*'De gevolgen van besluitvorming kunnen sterk afhankelijk zijn van externe factoren. Een relevant voorbeeld voor Nederland zijn de fiscale gevolgen van de mogelijkheid tot het opnemen van pensioenkapitaal. Die kunnen enorm zijn, maar vereisen een volledig beeld van iemands inkomen en dat hebben pensioenfondsen niet.'*²¹

Inderdaad, het paritaire bestuursmodel is een sterke Nederlandse traditie, maar het is geen waterdichte garantie voor goed handelen. Er zijn genoeg voorbeelden van pensioenfondsen met belangenconflicten, verkeerde besluitvorming of prioritering van werkgeversbelangen boven deelnemers. Een algemene zorgplicht kan een backstop zijn voor individuele deelnemersrechten, vooral in een stelsel waar veel mensen verplicht deelnemen zonder keuze.

Een Europese zorgplicht voor pensioenfondsen is een principe-gebaseerde norm die al in veel financiële wetgeving bestaat (denk aan MiFID, IDD).²² De claim van de pensioenfederatie om te weten dat het "ex post" door rechters ingevuld wordt en claims veroorzaakt, negeert dat dit juist accountability creëert.

Als je deelnemers écht centraal stelt dan hoort daar heldere informatie bij over keuzes en consequenties. Het argument van de pensioenfederatie om het artikel te schrappen komt over als: "wij beheren jullie geld, maar reken ons niet te hard aan als het tegenzit".

IV. Concept **artikel 17 lid 7** luidt:

'De Commissie is bevoegd overeenkomstig artikel 64 bis gedelegeerde handelingen vast te stellen om de in dit artikel en artikel 18 bedoelde getallen en percentages te wijzigen.'

Toelichting

Bij deze zogenaamde 'gedelegeerde handelingen'²³ moet NSC goed opletten. Hierin wordt bevoegdheid aan de Europese Commissie gegeven om eenzijdig maatregelen vast te stellen.

²⁰ Bijvoorbeeld artikel 52 PW.

²¹

<https://pensioenfederatie.nl/wp-content/uploads/2026/02/Position-paper-IORP2-Pensioenfederatie.pdf>

²² <https://open.overheid.nl/documenten/36f4c6f2-f4b6-4102-8397-a2abfa7a982e/file>

²³ Hoe dit precies in de IORP uitwerkt:

<https://utrechtlawreview.org/articles/329/files/submission/proof/329-1-906-1-10-20160201.pdf>

Op zich kan deze delegatie goed werken, de Europese Commissie kan dan nadere technische voorschriften uitwerken. Wanneer het echter terrein omvat, zoals die door artikel 17 bestreken gebied, solvabiliteitsmarges, moet de bepaling nauwkeuriger worden geformuleerd om geen 'harmonisatie door de achterdeur' te doen plaatsvinden.

Advies

Scherp deze bepalingen aan.²⁴

VI. Nieuwe artikelen

Na een beschouwing op een aantal relevante artikelen die nu al voorgesteld worden, zullen hieronder voorstellen worden gedaan om twee nieuwe artikelen toe te voegen.

Ten eerste bepaalde bepalingen die betrekking hebben op grensoverschrijdende activiteiten moeten niet van toepassing zijn op pensioenfondsen die uitsluitend in Nederland actief zijn. De definitie van 'grensoverschrijdende activiteit' luidt momenteel in lid 19 van artikel 6 IORP II:

'de uitvoering van een pensioenregeling waarbij de relatie tussen de bijdragende onderneming en de betrokken deelnemers of pensioengerechtigden valt onder het voor bedrijfspensioenregelingen geldende sociale en arbeidsrecht van een andere lidstaat dan de lidstaat van herkomst.'

De IORP II maakt reeds een onderscheid tussen IORP's die grensoverschrijdend actief zijn en welke niet. Geheel duidelijk wanneer dat het geval is, is dat echter niet. Ook sluit deze definitie niet aan bij de rechtspraak van het EU Hof.²⁵ Inspiratie hierbij kan wellicht ontleend worden aan artikel 304 Solvency II, de EU richtlijn voor verzekeraars. Het luidt:

'de activiteiten van de onderneming die verband houden met punten a) en b), ten aanzien waarvan de in dit lid bedoelde methode wordt gevolgd, alleen worden uitgeoefend in de lidstaat waar de onderneming is toegelaten'

Ten tweede moet de rechtspraak van het EU Hof in de IORP III worden gecodificeerd wat betreft het eigendom van pensioen. Zo oordeelde het EU Hof in C-725/20 in overweging 71²⁶:

'Voorts vormt een verlaging van het bedrag van een ouderdomspensioen die gevolgen kan hebben voor de levenskwaliteit van de betrokkene, een beperking van zijn recht op eigendom.'

²⁴ Zie mijn artikel voor suggesties.

²⁵ Zie bijvoorbeeld ING/Pensii, C-172/14, 'Tot slot, wil van een ongunstige beïnvloeding van de handel tussen lidstaten in de zin van artikel 101, lid 1, VWEU, sprake zijn, dan moet een overeenkomst op grond van een reeks van feitelijke en juridische gegevens met een voldoende mate van waarschijnlijkheid doen verwachten, dat zij al dan niet rechtstreeks, daadwerkelijk of potentieel, invloed kan uitoefenen op het handelsverkeer tussen de lidstaten, en wel zo dat men moet vrezen dat zij de totstandkoming van een gemeenschappelijke markt tussen de lidstaten kan belemmeren.'

²⁶

<https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/document/C/2020/C-0725-20-0000000PV-01-P-01/ARRET/290203-NL-1-html>

De Advocaat-Generaal bij deze zaak concludeerde in overweging 74:

'Ook het eigendomsrecht, waaronder bij wet gewaarborgde sociale uitkeringen vallen, doet weliswaar geen recht ontstaan op een pensioen van een bepaald bedrag, maar de uitoefening ervan kan eveneens alleen worden beperkt voor zover dit gerechtvaardigd is en het algemeen belang dit vereist.'

De overweging van Nederlandse rechters dat EU recht niet van toepassing is als pensioenfondsen moeten korten, die sowieso al niet houdbaar is, dient definitief onmogelijk gemaakt te worden.²⁷

PEPP

PEPP, het Europese pensioen product, komt niet van de grond in de EU: slechts twee aanbieders zijn actief (*FINAX* uit Slowakije en *LifeGoals* uit Cyprus). Dat is te betreuren.

PEPP heeft grote potentie. Ik zie niet in, zoals Nederland wil, hoe de 2^e pijler in Europa kan worden uitgerold. Daarvoor is het ook te laat. De mensen willen individueel sparen op de app. Makkelijk en geen ingewikkeld gedoe. Nederland kan dus beter op de PEPP inzetten. Bovendien kan de PEPP als kwaliteitslabel voor pensioenen dienen, zoals eerder het geval was met de beleggingsrichtlijnen uit Europa.

De PEPP kan en moet ook als 2^e pijler pensioen worden ingezet, omdat de 2^e en 3^e pijler steeds meer naar elkaar toegroeien door hybride kenmerken, digitale innovatie en de noodzaak van mobiliteit en transparantie. Dit is ook het voorstel in de nieuwe PEPP verordening, te weten de introductie en facilitering van een 'workplace PEPP'. Dit maakt de PEPP niet puur een individueel privéproduct, maar ook relevant voor werkgevers en arbeidsrelaties.

Het PEPP voorstel van de Europese Commissie bevat bepalingen (onder andere artikelen 33, 39a, 47 en 57) die ervoor zorgen dat lidstaten werkgeversbijdragen aan een PEPP niet mogen verhinderen. Dit kan ook gelden in het kader van *auto-enrolment* (automatische toetreding) via de werkgever, met uitzondering van nationale sociale en arbeidsrechtelijke regels.

De herziening integreert de PEPP sterker in 'workplace settings', inclusief via looninhouding, werkgeverbijdragen en collectieve regelingen. Dit moet de opname vergroten, vooral bij werknemers met lage financiële betrokkenheid. PEPP kan zo een aanvulling of alternatief worden in contexten waar geen sterke 2^e pijler (bedrijfs)pensioen is.

Oorspronkelijk was PEPP vooral een persoonlijk (individueel) product, alhoewel betoogd kan worden dat een collectieve PEPP al mogelijk was onder de eerste PEPP Verordening.²⁸ Maar een workplace PEPP leidt tot kritiek van groepen als de Pensioenfederatie en PensionsEurope: zij vrezen dat dit de grenzen tussen pijlers vervaagt en bestaande (collectieve) bedrijfsregelingen kan verstoren. Dit moet juist als voordeel gezien worden. De indeling in 2^e en 3^e pijler is achterhaald en niet meer werkbaar.

27

<https://eulawlive.com/op-ed-the-applicability-of-the-eu-charter-of-fundamental-rights-in-purely-national-pension-disputes-a-critical-reassessment-in-light-of-recent-cjeu-jurisprudence/>

28

<https://openreviewmbf.org/2020/10/02/picking-up-the-gauntlet-europes-answer-to-the-pension-problem-the-pepp/>

4. Conclusie en aanbevelingen

De invoering van de Wet toekomst pensioenen ging gepaard met grote beloften van politieke partijen en sociale partners. Pensioenspaarders zouden meer inzicht en invloed krijgen op hun persoonlijke pensioenvermogen, terwijl het nieuwe stelsel tegelijkertijd zou leiden tot betere pensioenuitkomsten en een grotere kans op koopkrachtbehoud. Inmiddels moet echter worden vastgesteld dat deze beloften nog altijd niet of slechts gedeeltelijk zijn ingelost. Dat is niet alleen problematisch voor het vertrouwen van Nederlanders in hun pensioenstelsel, maar raakt uiteindelijk ook de kern van waar het stelsel voor bedoeld is: het bieden van een stabiele en waardige oudedagsvoorziening.

Uit dit rapport blijkt dat binnen de huidige vormgeving van de Wtp nog te weinig wordt gestuurd op daadwerkelijk koopkrachtbehoud voor gepensioneerden. Tegelijkertijd ervaren veel deelnemers het nieuwe stelsel nog altijd als complex, ondoorzichtig en moeilijk controleerbaar. Wanneer burgers onvoldoende begrijpen hoe hun pensioen wordt beheerd en welke rechten zij precies hebben, ondermijnt dat het maatschappelijk draagvlak voor het stelsel als geheel. Aanpassingen aan de Wtp zijn daarom noodzakelijk.

De aankomende Europese pensioenregels bieden daarbij niet alleen uitdagingen, maar juist ook kansen. Waar Europese bemoeienis vaak wordt gezien als een bedreiging voor het Nederlandse pensioenstelsel, laat dit rapport zien dat Europese regelgeving ook ingezet kan worden om het stelsel sterker, transparanter en beter uitlegbaar te maken. Door het in het Europese recht steviger verankerde eigendomsrecht als uitgangspunt te nemen, kan beter worden gewaarborgd dat pensioenvermogen daadwerkelijk ten dienste blijft staan van de deelnemer en diens koopkracht op de lange termijn.

De voorstellen van de Europese Commissie passen bovendien in een bredere ontwikkeling richting een meer samenhangende Europese pensioenmarkt, waarin de positie van de deelnemer centraler komt te staan. Dat hoeft niet te betekenen dat Nederland zeggenschap over het eigen pensioenstelsel verliest. Integendeel: juist duidelijke Europese waarborgen rondom eigendomsbescherming, transparantie en goed bestuur kunnen helpen om de belangen van Nederlandse pensioenspaarders beter te beschermen. Codificatie van bestaande Europese jurisprudentie kan daarbij zorgen voor meer rechtszekerheid, eenvoud en uitlegbaarheid.

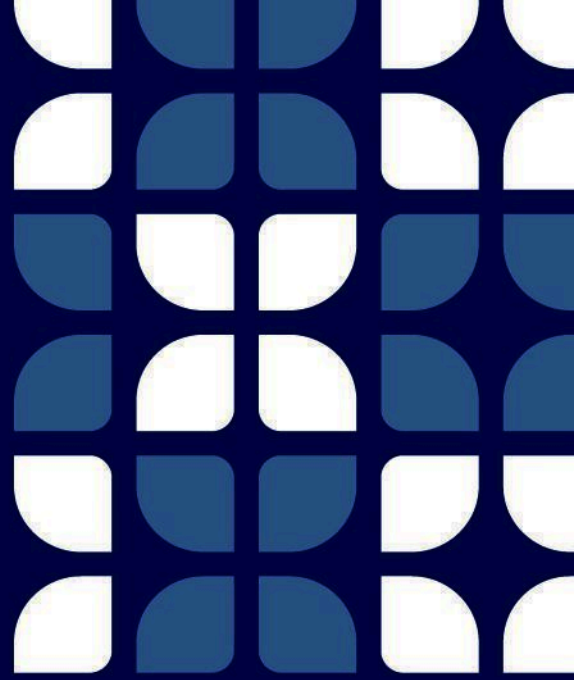
Nederland zou deze ontwikkeling daarom niet reflexmatig moeten afwijzen, maar actief moeten benutten om het pensioenstelsel verder te verbeteren. Niet door nationale soevereiniteit uit handen te geven, maar door Europese regels in te zetten ten dienste van een pensioenstelsel dat begrijpelijker, rechtvaardiger en koopkrachtiger is voor huidige én toekomstige generaties gepensioneerden.

Over de auteur - Hans van Meerten

Van Meerten is sinds 2006 actief in de pensioenwereld. Naast zijn promotie op Europees Recht schreef hij mee aan verschillende (pensioen)wetten bij het ministerie van Financiën. Van 2015 tot 2024 was Van Meerten bijzonder hoogleraar Europees Pensioenrecht aan de Universiteit Utrecht. Hij schreef meer dan 100 (peer reviewed) wetenschappelijke artikelen en is auteur van 6 boeken, waaronder: EU Pensions Law – A Commentary and Practitioner’s Guide | Elgar Online: The online content platform for Edward Elgar Publishing met prof. Bennett en Ons pensioen, ons geld – Bertram + de Leeuw.

Sinds 2011 is hij advocaat, momenteel als zelfstandige. Hij combineert dat met werkzaamheden voor Pensioennavigator en is verbonden aan de CUPL Universiteit in Beijing.

wetenschappelijk
bureau nsc